

MỘT SỐ GIẢI PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG CỦA TỔ CHUYÊN MÔN TRƯỜNG TIỂU HỌC TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

NGUYỄN NHƯ AN*

Ngày nhận bài: 30/09/2017; ngày sửa chữa: 03/10/2017; ngày duyệt đăng: 05/10/2017.

Abstract: Based on theoretical and practical studies, the article proposes some solutions to manage activities of specialized subject groups in primary schools. These solutions aim to improve quality of professional activities of teaching staff in primary schools in particular and quality of primary education in general to meet requirements of education reform in our country today.

Keywords: Specialized subject groups, primary schools, management, solutions.

1. Hoạt động của tổ chuyên môn (TCM) ở trường phổ thông nói chung, ở trường tiểu học nói riêng đóng vai trò rất quan trọng, ảnh hưởng đến chất lượng hoạt động giáo dục, dạy học ở nhà trường. Hoạt động của TCM tạo điều kiện, thúc đẩy giáo viên (GV) hoàn thành nhiệm vụ của mình trong quá trình dạy học, giáo dục. Quản lý (QL) hoạt động của TCM có hiệu quả sẽ giúp cho nhà trường xác lập trật tự, kỉ cương, nề nếp trong lĩnh vực giảng dạy, giáo dục. Từ nhiều năm nay, QL hoạt động của TCM luôn được các cấp QL giáo dục quan tâm. Tuy nhiên, trong giai đoạn hiện nay, trước yêu cầu của đổi mới giáo dục phổ thông, đòi hỏi hoạt động chuyên môn ở trường tiểu học cần có những tác động, điều chỉnh kịp thời để các hoạt động chuyên môn của nhà trường đáp ứng những yêu cầu trong tình hình mới. Để hoạt động TCM trong nhà trường đáp ứng với điều kiện thực tiễn trong tình hình mới, đạt mục tiêu thì cần thiết phải có những giải pháp QL, chỉ đạo hoạt động của các TCM một cách khoa học, chặt chẽ, phù hợp với điều kiện thực tiễn về đội ngũ GV, tình hình học sinh trong môi trường sư phạm của nhà trường.

2. Một số giải pháp QL hoạt động của TCM ở trường tiểu học trong giai đoạn hiện nay

2.1. Nâng cao nhận thức cho cán bộ quản lý (CBQL) và GV về vai trò, tầm quan trọng hoạt động của TCM:

- **Mục tiêu giải pháp:** Nhằm nâng cao nhận thức cho đội ngũ CBQL và GV về vị trí, vai trò, tầm quan trọng của TCM ở trường tiểu học để họ thấy rõ sự cần thiết của việc QL hoạt động của TCM trường tiểu học góp phần nâng cao chất lượng dạy học ở các nhà trường trong giai đoạn hiện nay. Từ đó, nâng cao tinh thần trách nhiệm, tích cực tham gia hoạt động, góp phần nâng cao chất lượng hoạt động TCM nói riêng và chất lượng giáo dục toàn diện của nhà trường nói chung.

- **Nội dung giải pháp:** QL hoạt động TCM là một trong những nhiệm vụ QL nhà trường. Đưa các TCM đi vào hoạt động đúng với những quy định của Điều lệ trường tiểu học không phải là chuyện khó. Tuy nhiên, khi nhận thức được đầy

đủ những quy định, nhưng vẫn mới chỉ dừng lại ở khuôn mẫu nặng tính công thức, được định chế hoá trong các văn bản của cấp trên, chưa thể hiện được sự năng động, sáng tạo cũng như chưa in được dấu ấn riêng trong năng lực QL của người lãnh đạo. Muốn nâng cao chất lượng hoạt động của TCM trong nhà trường thì CBQL nói riêng và GV nói chung phải nhận thức sâu sắc tầm quan trọng của hoạt động này.

Trước hết, nếu mỗi trường học được xem như một đơn vị sản xuất, thì mỗi TCM là một “đội sản xuất” trực tiếp làm ra sản phẩm đặc thù; sản phẩm của hoạt động giáo dục ở trường tiểu học chính là sự phát triển nhân cách của trẻ. Cũng như nhiều hoạt động khác trong xã hội, giáo dục phải là hoạt động có tổ chức, có bộ máy, mỗi đơn vị trong bộ máy giữ những chức năng nhất định, và hoạt động chuyên môn là nội dung không thể thiếu. Để QL TCM, nhà QL vừa phải rất sâu sát hoạt động của từng tổ, vừa phải tôn trọng đặc thù về chuyên môn. Mỗi CBQL trong nhà trường đều từng là GV, và đang trực tiếp tham gia sinh hoạt TCM. Hơn ai hết, CBQL phải luôn biết tôn trọng những yếu tố cá biệt ở từng TCM trong trường. Thành tích về chuyên môn và giáo dục của trường học phải là kết quả của tất cả các TCM trong nhà trường. Kết quả hoạt động chuyên môn của tổ là kết tinh năng lực chuyên môn của tất cả các thành viên trong TCM. Thứ hai, bản chất hoạt động của TCM là hoạt động nhóm - một vấn đề được nói đến nhiều trong khoa học và nghệ thuật QL. Cho nên trước một vấn đề, mỗi người sẽ có một cách quan sát, đánh giá khác nhau. Ý kiến của cá nhân có thể đúng, nhưng chưa chắc đã đủ. Cùng nhau góp sức giải quyết công việc, sự thành công sẽ đảm bảo chắc chắn hơn.

Từ đó cho thấy, nhận thức của CBQL và GV về tầm quan trọng của TCM là yếu tố có tính chất then chốt, quyết định đến chất lượng hoạt động chuyên môn của nhà trường.

- **Tổ chức thực hiện giải pháp:** Trong sự phối hợp công việc QL nhà trường cũng như công tác chuyên môn cần tìm

Trưởng Đại học Vinh

được sự đồng thuận của các thành viên trong nhà trường, trong TCM để tạo sức mạnh tổng hợp; Tạo điều kiện để tổ trưởng chuyên môn (TTCM) phát huy cao nhất năng lực, vai trò của mình trong việc QL hoạt động của tổ mình; Đáp ứng ở mức cao nhất trong hoàn cảnh cụ thể của nhà trường những yêu cầu về điều kiện hoạt động cho các TCM; Phát hiện và xử lý kịp thời những bất cập nảy sinh ở các TCM; Thường xuyên kiểm tra, đánh giá, giám sát, điều chỉnh kịp thời hoạt động của các TCM.

2.2. Nâng cao năng lực lãnh đạo, QL và năng lực chuyên môn cho đội ngũ TTCM:

- *Mục tiêu giải pháp:* Bồi dưỡng đội ngũ TTCM có phẩm chất chính trị, năng lực chuyên môn tốt để đảm nhiệm vai trò người “thợ cả” trong điều hành TCM. Trang bị cho đội ngũ TTCM những vấn đề về lý luận và kỹ năng QL cơ bản để họ chủ động trong việc QL, điều hành hoạt động của TCM chất lượng và hiệu quả.

- *Nội dung của giải pháp:* TTCM là những người CBQL trực tiếp hoạt động của TCM. Vì vậy, cần phải phát triển năng lực QL và năng lực chuyên môn của TTCM. Các năng lực cơ bản mà họ cần có là: Năng lực lập kế hoạch phát triển TCM; Năng lực tổ chức, điều hành, hoạt động của TCM; Năng lực chỉ đạo; Năng lực kiểm tra, đánh giá,...; Đòi hỏi TTCM nắm vững các quan điểm chỉ đạo, đổi mới giáo dục, đổi mới chương trình giáo dục tiểu học,... Nhà trường chú trọng đến việc bồi dưỡng các kiến thức, kỹ năng xây dựng và tổ chức thực hiện kế hoạch hoạt động TCM theo năm học, học kỳ, tháng, tuần...; về nghiệp vụ kiểm tra nội bộ; về kỹ năng đánh giá GV theo Chuẩn nghề nghiệp GV tiểu học; về kỹ năng tổ chức, sắp xếp nội dung sinh hoạt TCM cho cả năm học, cho từng buổi cụ thể; năng lực tổ chức phát triển năng lực chuyên môn cho GV,... Để đội ngũ TTCM có năng lực đáp ứng được yêu cầu tổ chức hoạt động của TCM chuyên môn trong tình hình mới, đòi hỏi nhà trường cần có lộ trình để nâng cao năng lực lãnh đạo, QL và năng lực chuyên môn cho TTCM.

- *Tổ chức thực hiện giải pháp:* TTCM cần phải được tham gia học tập chương trình bồi dưỡng CBQL trường phổ thông; thường xuyên trao đổi kinh nghiệm, giúp TTCM giải quyết những khó khăn, vướng mắc trong việc tổ chức, điều hành hoạt động TCM; tạo điều kiện để đội ngũ TTCM được tiếp thu, học tập kinh nghiệm các mô hình QL tiên tiến ở những địa phương có đặc điểm tương đồng.

2.3. Đổi mới quy chế tổ chức, hoạt động của TCM ở trường tiểu học:

- *Mục tiêu giải pháp:* Thực hiện giải pháp này sẽ giúp cho hiệu trưởng và TTCM QL hoạt động TCM theo đúng các quy định chung của ngành và các quy định riêng của nhà trường một cách phù hợp với điều kiện thực tiễn của nhà trường.

- *Nội dung giải pháp:* Các quy định tổ chức hoạt động của TCM ở trường tiểu học bao gồm: quy định tổ chức, kế hoạch (định kỳ, nội dung, hình thức,...) sinh hoạt chuyên môn; QL việc thực hiện nội dung, chương trình dạy học của GV trong TCM; công tác kiểm tra, đánh giá hoạt động giáo dục, dạy học,...

- *Tổ chức thực hiện giải pháp:* quy định tổ chức, hoạt động của TCM tập trung giải quyết những hoạt động sau: tổ chức phát triển chương trình nhà trường, ở tất cả các môn học (mỗi môn cần có sự phân công người chủ trì, điều hành hoạt động phát triển chương trình môn học của tổ (khối lớp); Thống nhất về nội dung và cách thực hiện các loại hồ sơ chuyên môn; Thực hiện các chuyên đề về chuyên môn; Xây dựng tiêu chí và quy trình đánh giá xếp loại chuyên môn; Công tác thi đua, khen thưởng, đánh giá, xếp loại;...

2.4. Đổi mới công tác kiểm tra, đánh giá, giám sát hoạt động của TCM:

- *Mục đích giải pháp:* Nhằm đưa công tác kiểm tra, đánh giá, giám sát hoạt động chuyên môn trong nhà trường đáp ứng yêu cầu. Nâng cao hiệu lực, hiệu quả QL của hoạt động này trong nhà trường.

- *Nội dung giải pháp:* Việc kiểm tra, đánh giá, giám sát các hoạt động của TCM cần tập trung các vấn đề sau: *xây dựng, kế hoạch, tổ chức kiểm tra, giám sát thường xuyên các hoạt động của TCM; xây dựng tiêu chí phù hợp, khách quan để kiểm tra, đánh giá các hoạt động chuyên môn; xây dựng hệ thống thông tin kiểm tra, giám sát các hoạt động chuyên môn phù hợp với tình hình thực tiễn.*

- *Tổ chức thực hiện giải pháp:* Xây dựng kế hoạch kiểm tra, đánh giá, giám sát phù hợp; Biên hoạt động kiểm tra, đánh giá, giám sát trở thành quá trình tự kiểm tra, tự đánh giá, tự giám sát của TTCM và GV; Thu thập thông tin, tổ chức kiểm tra, đánh giá, giám sát theo tinh thần khách quan, khoa học; Phối, kết hợp các hình thức và phương pháp kiểm tra, đánh giá. Tư vấn, thúc đẩy và xử lý kịp thời.

2.5. Đảm bảo các điều kiện cần thiết đáp ứng yêu cầu cho hoạt động của TCM:

- *Mục tiêu giải pháp:* Đảm bảo các điều kiện cơ sở vật chất, tài chính,... cho hoạt động của các TCM chính là giải pháp thúc đẩy hoạt động của TCM, tiến tới đáp ứng tốt nhất các điều kiện dạy học, giáo dục và sinh hoạt chuyên môn trong nhà trường.

- *Nội dung giải pháp:* cơ sở vật chất, phương tiện được đề cập đến ở đây bao gồm hai nhóm: các phương tiện, thiết bị dạy học và cả các phương tiện, điều kiện cần thiết cho các hoạt động nghiên cứu, trao đổi, phát triển chuyên môn của các TCM.

Do đặc thù của tổ chức bộ môn ở trường tiểu học (có thể cho rằng mỗi TCM ở trường tiểu học như “một nhà trường thu nhỏ”; cần phải quan tâm đến các điều kiện cơ sở vật chất

để thực hiện hoạt động chuyên môn của hầu hết các môn học). Vì thế, TCM ở trường tiểu học cần có những điều kiện, phương tiện, cơ sở vật chất cần thiết cho hoạt động chuyên môn đặc thù. Ngoài những phương tiện, cơ sở vật chất phục vụ cho hoạt động TCM thì cơ chế chính sách về tài chính cũng vô cùng quan trọng. Xây dựng được các quy định tài chính chung của nhà trường và cho hoạt động chuyên môn góp phần quan trọng đưa hoạt động của nhà trường nói chung, hoạt động chuyên môn nói riêng tiến tới dân chủ, kỉ cương, trách nhiệm.

- *Tổ chức thực hiện giải pháp*: Xây dựng phòng sinh hoạt chuyên môn cho mỗi TCM; Xây dựng tủ sách, bộ tài liệu tham khảo và trang bị các thiết bị kĩ thuật cho TCM; Đảm bảo các chế độ chính sách đối với các hoạt động chuyên môn; Có chính sách khen thưởng thoả đáng để khuyến khích đội ngũ GV phấn đấu, nỗ lực nâng cao năng lực chuyên môn, nghiệp vụ; Tăng cường tham quan, thực tiễn học hỏi kinh nghiệm ở những đơn vị tiên tiến.

2.6. Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong QL hoạt động TCM

Phương tiện dùng cho GV trong giờ lên lớp là điều kiện cần thiết để nâng cao chất lượng dạy học trong nhà trường. Nhưng đó mới chỉ là những gì liên quan đến hoạt động của cá nhân. Để TCM hoạt động thực sự có hiệu quả, việc cung ứng các phương tiện cũng như tạo điều kiện tốt nhất cho TCM trong từng hoàn cảnh cụ thể của nhà trường là đòi hỏi phải được đặt ra.

- *Mục đích giải pháp*: Trong thời đại cách mạng khoa học và công nghệ, tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin (CNTT) vào hoạt động chuyên môn và QL hoạt động của TCM góp phần làm tăng năng suất, hiệu quả lao động.

- *Nội dung giải pháp*: Nâng cao nhận thức cho CBQL và GV thấy rõ hiệu quả và yêu cầu mang tính tất yếu của ứng dụng CNTT trong các hoạt động chuyên môn; Phát động sâu rộng phong trào sử dụng CNTT trong dạy học, giáo dục; Mỗi GV có kế hoạch bồi dưỡng, tự bồi dưỡng nhằm nâng cao năng lực CNTT của GV; Xây dựng hệ thống CNTT QL nhà trường nói chung, QL các hoạt động chuyên môn nói riêng, phù hợp với điều kiện thực tiễn của nhà trường.

- *Tổ chức thực hiện giải pháp*: Phát triển năng lực ứng dụng CNTT cho đội ngũ CBQL và GV: bố trí sắp xếp và đầu tư trang thiết bị, phòng máy tính, hệ thống mạng Internet để GV có điều kiện khai thác, tìm kiếm thông tin, tư liệu,...; Động viên, khuyến khích và có những chế tài để GV tích cực tự học tập, khiêm tốn học hỏi, sẵn sàng chia sẻ, luôn cầu thị tiến bộ, thường xuyên trao đổi, chia sẻ kinh nghiệm; Hướng dẫn GV sử dụng các nguồn học liệu “mở” và bao gồm cả các nguồn thông tin có bản quyền; Tăng cường hạ tầng kĩ thuật CNTT.

Trong giai đoạn hiện nay, đổi mới giáo dục phổ thông nói chung, đổi mới QL hoạt động chuyên môn ở trường tiểu học nói riêng, đặt ra những vấn đề cấp thiết, đòi hỏi công tác QL hoạt động của TCM ở trường tiểu học cần có những tác động, điều chỉnh kịp thời, phù hợp. Chúng tôi tin tưởng rằng, nếu các giải pháp được đề cập ở trên được thực hiện đồng bộ, vận dụng phù hợp với điều kiện thực tiễn của mỗi nhà trường thì sẽ góp phần quan trọng nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động của TCM ở trường tiểu học. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ GD-ĐT (2014). *Tài liệu tập huấn đổi mới sinh hoạt chuyên môn, dùng cho cán bộ quản lí và giáo viên tiểu học*. NXB Đại học Sư phạm.
- [2] Nguyễn Đình Chính - Nguyễn Văn Lũy - Phạm Ngọc Uyển (2006). *Sư phạm học tiểu học*. NXB Giáo dục.
- [3] Bùi Minh Hiền - Nguyễn Vũ Bích Hiền (2015). *Quản lí và lãnh đạo nhà trường*. NXB Đại học Sư phạm.
- [4] Bộ GD-ĐT (2010). *Điều lệ trường tiểu học* (ban hành kèm theo Thông tư số 41/2010/TT-BGDĐT ngày 30/12/2010 của Bộ trưởng Bộ GD-ĐT).
- [5] Bộ GD-ĐT (2000). *Quy chế đánh giá, xếp loại chuyên môn, nghiệp vụ giáo viên tiểu học* (ban hành kèm theo Quyết định số 48/2000/QĐ-BGDĐT ngày 13/11/2000 của Bộ trưởng Bộ GD-ĐT).
- [6] Bộ GD-ĐT (2007). *Chuẩn nghề nghiệp giáo viên tiểu học* (ban hành kèm theo Quyết định số 14/2007/QĐ-BGDĐT ngày 04/5/2007 của Bộ trưởng Bộ GD-ĐT).

KÍNH MỜI BẠN ĐỌC ĐẶT MUA TẠP CHÍ GIÁO DỤC NĂM 2018

Tạp chí Giáo dục ra 1 tháng 2 kì, đặt mua thuận tiện tại các bưu cục địa phương (**Mã số C192**) hoặc đặt mua trực tiếp tại Toà soạn (số lượng lớn) theo địa chỉ: **TẠP CHÍ GIÁO DỤC, 4 Trịnh Hoài Đức, quận Đống Đa, Hà Nội.**

Kính mời bạn đọc, các đơn vị giáo dục, trường học đặt mua **Tạp chí Giáo dục năm 2018**. Mọi liên hệ xin gửi về địa chỉ trên hoặc liên lạc qua số điện thoại: 024.37345363; Fax: 024.37345363.

Xin trân trọng cảm ơn.

TẠP CHÍ GIÁO DỤC